

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในด้านต่าง ๆ

ดังนี้

ก. การใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน

ข. วิธีการสอน

ค. การใช้สื่อการเรียนการสอน

ง. การวัดและประเมินผล

จ. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ฉ. การนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต
(Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมา
เสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 สัณภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สัณภาพของครูภาษาไทย

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	92	29.39
หญิง	221	70.61
2. อายุ		
20-25 ปี	82	26.20
26-30 ปี	134	42.81
31-35 ปี	61	19.49
36-40 ปี	36	11.50
มากกว่า 40 ปี	-	-
3. วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	78	24.92
ปริญญาตรี	230	73.48
ปริญญาโท	5	1.60
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1-5 ปี	141	45.05
6-10 ปี	150	47.92
11-15 ปี	22	7.03
5. ชั้นที่ทำการสอน		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	108	34.40
มัธยมศึกษาปีที่ 2	100	32.00
มัธยมศึกษาปีที่ 3	105	33.60
6. คาบการสอน/สัปดาห์		
6-10 คาบ	11	3.51
11-15 คาบ	61	19.49

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
16-20 คาบ	206	65.81
มากกว่า 20 คาบ	35	11.19
7. วิชาที่เรียนของผู้สอนวิชาภาษาไทย		
เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอก	275	87.86
เรียนภาษาไทยเป็นวิชาโท	15	4.79
เรียนวิชาเอกหรือวิชาโทอื่น ๆ	23	7.35
8. รายวิชาภาษาไทยที่สอนในโรงเรียน		
สอนวิชาบังคับ	256	81.79
สอนวิชาเลือก	-	-
สอนวิชาบังคับและวิชาเลือก	57	18.21
9. งานพิเศษอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอน		
ที่ปรึกษาผู้มุ่มภาษาไทย	83	19.93

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าครูภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยส่วนใหญ่เป็นหญิงมีอายุระหว่าง 26-30 ปี วุฒิต่างการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ปี ระดับชั้นที่ทำการสอนคือมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีคาบการสอน 16-20 คาบ/สัปดาห์ เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก งานพิเศษอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนคือ ที่ปรึกษาผู้มุ่มภาษาไทย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

ก. การใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. สัตครูเข้าสอนในระดับชั้นต่าง ๆ โดยพิจารณาตามความรู้ความสามารถของครูและเฉลี่ยชั่วโมงสอนอย่างเหมาะสม	3.22	0.65	มาก
2. สนับสนุนให้ครูภาษาไทยได้เข้ารับการอบรมและดูงานหรือการประชุมสัมมนาและการประชุมปฏิบัติการร่วมกันก่อนเปิดเรียน	2.41	0.91	น้อย
3. สัตหาหลักสูตร คู่มือหลักสูตรและโครงการสอนไว้ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าอย่างสะดวก	2.65	0.75	มาก
4. สัตหาคู่มือครู หนังสือเรียนและคู่มือต่าง ๆ ไว้ให้ครูได้ศึกษาทุกรายวิชาก่อนเปิดภาคเรียน	2.56	0.80	มาก
5. สนับสนุนให้มีการจัดบริเวณโรงเรียน หรือสภาพภายในห้องเรียนที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนวิชาภาษาไทย	2.34	0.74	น้อย
6. สัตหาวัสดุที่อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนไว้เพียงพอ	2.18	0.39	น้อย
เฉลี่ย	2.56	0.97	มาก

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่า ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดน้อยในข้อ สนับสนุนให้ครูภาษาไทยเข้ารับการอบรม และดูงานหรือการประชุมสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการร่วมกันก่อนเปิดเรียน สนับสนุนให้มีการจัดบริเวณโรงเรียนหรือสภาพภายในห้องเรียนที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนวิชาภาษาไทย นอกนั้นการจัดดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ มีการจัดมาก

ตารางที่ 3 ค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เพื่อให้มีนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยในฐานะ เป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ	3.15	0.56	มาก
2. เพื่อให้สามารถเข้าใจภาษาในการติดต่อสื่อสารได้	3.18	0.36	มาก
3. เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันให้ เหมาะสมกับอาชีพและกาลเทศะ	3.23	0.34	มาก
4. เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม	3.04	0.56	มาก
5. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดวิจรณ์ญาณในการไตร่ตรองหาเหตุผล จากประสบการณ์การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน	3.09	0.48	มาก
6. เพื่อให้มีความสามารถในการเลือกสรรงานวรรณกรรม และพิจารณาข้อดีข้อเสียของงานเหล่านั้นได้	2.61	0.65	มาก
7. เพื่อให้สามารถเห็นคุณค่าของวรรณคดีในฐานะมรดก ของชาติ	2.60	0.67	มาก
เฉลี่ย	2.99	0.83	มาก

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ครูภาษาไทยเห็นว่า
มีการดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทยมาก

ตารางที่ 4 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดด้านหนังสือเรียนของโรงเรียน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. มีหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบและหนังสือนอกเวลา ให้นักเรียนอย่างเพียงพอ	2.89	0.75	มาก
2. มีการใช้หนังสือวิชาเลือก ของผู้แต่งและสำนักพิมพ์ อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่กรมวิชาการกำหนดให้ใช้	2.12	0.75	น้อย
3. มีการให้นักเรียนใช้หนังสือที่นอกเหนือจากที่กรมวิชาการ กำหนด เช่น แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ ที่มีสำนักพิมพ์จัด ทำเพื่อจำหน่ายหรือที่โรงเรียนจัดทำเอง	2.00	0.65	น้อย
4. มีการกำหนดหนังสือเรียนตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด ให้โรงเรียนใช้หรือเลือกใช้	2.79	0.82	มาก
เฉลี่ย	2.45	0.84	น้อย

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่าการจัดด้านหนังสือเรียน
ของโรงเรียนมีน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าการจัดด้านหนังสือเรียนของโรงเรียนน้อยในข้อ
การใช้หนังสือวิชาเลือกและผู้แต่งสำนักพิมพ์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่กรมวิชาการกำหนดให้ใช้ และ
การให้นักเรียนใช้หนังสือที่นอกเหนือจากที่กรมวิชาการกำหนด เช่น แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะ ที่มี
สำนักพิมพ์จัดทำเพื่อจำหน่ายหรือที่โรงเรียนจัดทำขึ้นเอง ส่วนการจัดหนังสือเรียน หนังสืออ่าน
ประกอบ และหนังสือนอกเวลาให้นักเรียนใช้หรือเลือกใช้มีการจัดมาก

ข. วิธีการสอน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดด้านการเรียนการสอน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. มีการวางแผนการวัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียน	2.76	1.56	มาก
2. ได้ประเมินผลและปรับปรุงความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนที่จะทำการสอนทุกครั้ง	2.62	0.60	มาก
3. ได้แจ้งจุดประสงค์การเรียนให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	3.42	0.57	มาก
4. สามารถสอนวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ	3.00	0.55	มาก
5. สามารถสอนโดยนำเอาเนื้อหาในวรรณคดีและหลักภาษา มาสอนให้สัมพันธ์ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน	3.11	0.56	มาก
6. มีการสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจเรื่องใดเป็นกรณีพิเศษ เช่น การแต่งคำประพันธ์ การพูด	2.56	0.76	มาก
7. มีการสอนซ่อมเพื่อแก้ไขเด็กที่มีปัญหา เช่น เรียนซ้ำ สติปัญญาต่ำ ไม่ตั้งใจเรียน	3.25	0.81	มาก
เฉลี่ย	2.95	0.90	มาก

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดด้านการเรียนการสอนมาก

ตารางที่ 6 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. กิจกรรมเกี่ยวกับการฟัง เช่น ฟังรายการข่าว ฟังการอภิปราย บรรยาย ปาฐกถา โต้เวที	2.78	0.66	มาก
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด เช่น พูดปาฐกถา โต้เวที เล่านิทาน สันทนา ผูกเป็นโขนก	2.78	0.64	มาก
3. กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น สัตมหนังสือ ประกวดอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง อ่านในใจ	2.48	0.66	น้อย
4. กิจกรรมเกี่ยวกับการเขียน เช่น เขียนข่าว เขียนร้อยกรอง บทความ เรียงความ จดหมาย	2.93	0.60	มาก
5. กิจกรรมเกี่ยวกับหลักภาษา เช่น สัตบายนิเทศ การเล่นเกมทางหลักภาษา การทำรายงาน	2.46	0.61	น้อย
6. กิจกรรมเกี่ยวกับวรรณคดี เช่น การเล่นเกม สัตงานของกริต่าง ๆ การไปทัศนศึกษา	2.35	0.70	น้อย
เฉลี่ย	2.59	0.73	มาก

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่ามีการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยน้อยในกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น สัตมหนังสือ ประกวดอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง อ่านในใจ กิจกรรมเกี่ยวกับวรรณคดี เช่น การเล่นเกม สัตงานของกริต่าง ๆ การไปทัศนศึกษา นอกจากนั้นมีการจัดกิจกรรมมาก

ตารางที่ 7 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการนำวิธีสอนไปใช้ในการสอนภาษาไทย

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. วิธีการบรรยายหรือการบรรยายโดยการใส่สื่อประกอบ	2.90	0.67	มาก
2. วิธีการอภิปรายโดยครูและนักเรียนจัดร่วมกัน	2.88	0.55	มาก
3. วิธีการแก้ปัญหาโดยกำหนดปัญหาให้นักเรียนได้ฝึก	2.73	0.59	มาก
4. วิธีแบ่งกลุ่มศึกษาหรือค้นคว้ารายบุคคล	3.34	0.82	มาก
5. วิธีการสาธิตโดยการสาธิตการสอน	2.69	0.71	มาก
6. วิธีการแสดงบทบาทสมมติ	2.58	0.68	มาก
7. วิธีใช้สถานการณ์จำลองและเกม	2.39	0.64	น้อย
8. วิธีการสอนเป็นคณะโดยครูสาขาต่าง ๆ	1.63	0.64	น้อย
9. วิธีการสอนเป็นรายบุคคล	2.14	0.60	น้อย
10. การสอนโดยศูนย์การเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป	1.92	0.54	น้อย
11. การใช้นาฏการและเพลงประกอบการสอน	2.24	2.01	น้อย
12. การให้การฝึกปฏิบัติ เช่น การโต้วาที การเขียน	2.83	0.66	มาก
13. การศึกษาดูงานนอกสถานที่หรือของจริง	1.59	0.64	น้อย
เฉลี่ย	2.46	0.59	น้อย

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการนำวิธีสอนภาษาไทยไปใช้ในการสอนน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า มีการนำวิธีสอนไปใช้ในการสอนภาษาไทยมากในข้อ วิธีการบรรยายหรือการบรรยายโดยการใส่สื่อประกอบ วิธีการอภิปรายโดยครูและนักเรียนจัดร่วมกัน วิธีการแก้ปัญหาโดยกำหนดปัญหาให้นักเรียนได้ฝึก วิธีแบ่งกลุ่มศึกษาหรือค้นคว้ารายบุคคล วิธีการสาธิตโดยการสาธิตการสอน วิธีการแสดงบทบาทสมมติ การให้การฝึกปฏิบัติ เช่น การโต้วาที การเขียน นอกนั้นมีการนำวิธีสอนภาษาไทยไปใช้น้อย

ค. การใช้สื่อการเรียนการสอน

ตารางที่ 8 ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดหาสื่อการเรียนการสอน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ผลิตขึ้นมาใช้เอง	2.81	0.65	มาก
2. ซื้อเข้ามาใช้เอง	2.46	0.74	น้อย
3. ขอยืมจากสถานศึกษาอื่น ๆ	1.55	0.65	น้อย
4. ขอยืมจากหมวดวิชาอื่นในโรงเรียน	1.87	0.72	น้อย
5. มอบหมายให้นักเรียนผลิต	3.25	0.65	มาก
6. ซื้อด้วยเงินบำรุงการศึกษา	2.41	0.92	น้อย
7. ผลิตใช้ร่วมกันในกลุ่มโรงเรียน	1.43	0.62	น้อยที่สุด
8. ขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่โสตของโรงเรียนในการ ช่วยผลิตหรือให้ความสะดวก	1.76	0.62	น้อย
เฉลี่ย	2.19	0.94	น้อย

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดหาสื่อการเรียน
การสอนน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดหาสื่อการเรียนการสอน
มากในข้อ ผลิตขึ้นมาใช้เอง มอบหมายให้นักเรียนผลิต และน้อยที่สุดคือ ผลิตใช้ร่วมกันในกลุ่ม
โรงเรียน นอกนั้นมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนน้อย

ตารางที่ 9 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ภาพนิ่ง	2.15	0.03	น้อย
2. แผ่นโปร่งใสและเครื่องฉาย	1.45	0.65	น้อยที่สุด
3. วิทยุและเครื่องบันทึกเสียง	3.17	0.74	มาก
4. ภาพยนตร์	1.14	0.41	น้อยที่สุด
5. เทปบันทึกภาพ	1.35	0.87	น้อยที่สุด
6. แบบเรียน	3.45	0.80	มาก
7. คู่มือและแบบฝึก	3.24	0.81	มาก
8. หนังสือพิมพ์และวารสาร	2.97	0.51	มาก
9. หนังสืออ่านประกอบ	2.98	0.49	มาก
10. สิ่งพิมพ์ที่โรงเรียนจัดทำเฉพาะกรณี	2.24	0.86	น้อย
11. แผนภาพหรือแผนภูมิ	2.51	0.74	มาก
12. หุ่นจำลองหรือของจริง	2.17	0.84	น้อย
13. บัตรคำหรือแถบประโยค	2.72	0.91	มาก
14. ข้อล็กและกระดานดำ	3.49	0.51	มาก
15. รูปภาพ ภาพถ่าย ภาพวาด	1.43	0.63	น้อยที่สุด
16. หุ่นกระบอก หุ่นมือ	2.41	0.12	น้อย
17. ป้ายนิเทศ	2.71	0.86	มาก
เฉลี่ย	2.45	1.14	น้อย

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอนน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่ามีการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอนน้อยที่สุดในข้อ แผ่นโปร่งใสและเครื่องฉาย รูปภาพ ภาพถ่าย ภาพวาด เทปบันทึกภาพ ภาพยนตร์ ส่วนสื่อการสอนที่นำไปใช้ประกอบการสอนมากคือ วิทยุและเครื่องบันทึกเสียง

แบบเรียน คู่มือและแบบฝึก หนังสือพิมพ์และวารสาร หนังสืออ่านประกอบ แผนภาพหรือแผนภูมิ
บัตรคำหรือแถบประโยค ខ្លឹមសារหรือกระดานดำ และป้ายนิเทศ นอกนั้นมีการนำสื่อการสอนไปใช้
ประกอบการสอนน้อย

ตารางที่ 10 ค่ามัธยฐาน เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดในการใช้สื่อการสอน

ข้อความ	χ	S. D.	ความหมาย
1. เลือกใช้สื่อการสอนได้ตรงกับเนื้อหาวิชา	2.29	0.29	น้อย
2. เลือกสื่อได้ตรงกับกิจกรรมการเรียนการสอน	2.38	0.70	น้อย
3. สื่อที่ใช้ตรงกับวัยและประสบการณ์ของนักเรียน	2.64	0.75	มาก
4. สื่อที่ใช้ช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน	2.40	0.74	น้อย
5. สื่อที่ใช้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและโรงเรียน	1.77	0.64	น้อย
6. ใช้สื่อได้อย่างคุ้มค่าและเป็นระบบ	1.81	0.65	น้อย
7. ใช้สื่อได้ถูกต้องตามประเภทของสื่อ	2.22	0.83	น้อย
8. มีการใช้สื่อในรูปแบบของสื่อประสมแบบต่าง ๆ	2.51	0.78	มาก
เฉลี่ย	2.25	0.75	น้อย

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดในการใช้สื่อ
การสอนน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดในการใช้สื่อการสอน
มากในข้อ สื่อที่ใช้ตรงกับวัยและประสบการณ์ของนักเรียน มีการใช้สื่อในรูปแบบ
ต่าง ๆ นอกนั้นมีการจัดในการใช้สื่อการสอนน้อย

ง. ด้านการวัดและประเมินผล

ตารางที่ 11 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทยต่อการวัดในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. มีการกำหนดเกณฑ์ผ่านขั้นต่ำในรายวิชาที่ค่อนข้างเหมาะสม ตามอัตราส่วนที่กำหนดในหลักการวัดผล	3.25	0.65	มาก
2. แจ้งให้นักเรียนทราบจำนวนครั้งของการสอบ จำนวนชิ้นงาน ที่ให้นักเรียนปฏิบัติและเกณฑ์ในการวัดผลงาน	3.39	0.58	มาก
3. ใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียน เช่น ทดสอบการพูดจากการปฏิบัติหรือการสังเกต	3.21	0.57	มาก
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียน	2.76	0.73	มาก
5. ได้วัดผลประเมินผลเป็นประจำและต่อเนื่อง	3.20	0.57	มาก
6. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน	3.10	0.58	มาก
7. มีการวัดผลคะแนนด้านเจตคติ	3.09	0.73	มาก
8. มีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือจัดทำคลังข้อสอบ	2.09	0.84	น้อย
เฉลี่ย	3.01	0.44	มาก

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการวัดในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่ามีการวัดในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนน้อยในข้อ มีการวิเคราะห์ข้อสอบหรือจัดทำคลังข้อสอบ นอกนั้นมีการวัดในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนมาก

ตารางที่ 12 ค่ามัธยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู
ภาษาไทยต่อการวัดผลตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่นำไปใช้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความจำ เช่น คัพท์ กฎ แบบแผน คำประพันธ์	3.15	0.61	มาก
2. ความเข้าใจ เช่น การแปลความ การตีความ	3.20	0.51	มาก
3. การนำไปใช้ เช่น การแก้ปัญหา การลองคิดแก้ไข	3.12	0.59	มาก
4. การวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์เรื่องที่เรียน	2.82	0.63	มาก
5. การสังเคราะห์ เช่น การเขียนเรียงความ แต่งคำ ประพันธ์	3.32	0.51	มาก
6. การประเมินค่า เช่น การวินิจฉัยหนังสือหรือบทความ	2.50	0.78	มาก
เฉลี่ย	3.01	0.40	มาก

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ครูภาษาไทยเห็นว่า
การวัดผลตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่นำไปใช้มาก

ตารางที่ 13 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการนำวิธีวัดไปใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียน

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การใช้ข้อสอบปรนัย	3.50	0.58	มากที่สุด
2. การใช้ข้อสอบอัตนัย	2.66	0.98	มาก
3. การใช้ข้อสอบปรนัยและอัตนัย	2.99	0.66	มาก
4. การถามตอบปากเปล่า	2.80	0.75	มาก
5. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น	2.77	0.74	มาก
6. การทำรายงาน เล่นผลงาน ตรวจสอบผลงาน	3.12	0.67	มาก
7. การให้ทำกิจกรรม เช่น การแสดงละคร สัตินิทรรศการ	2.51	0.72	มาก
8. การสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล	3.39	0.71	มาก
9. การใช้แบบสอบถาม	2.15	2.62	น้อย
เฉลี่ย	2.88	0.55	มาก

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการนำวิธีวัดไปใช้
ในการวัดและประเมินผลการเรียนมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการนำวิธีวัดไปใช้ในการวัด
และประเมินผลมากที่สุดคือในข้อ การใช้ข้อสอบปรนัย ส่วนการนำวิธีวัดไปใช้น้อยในข้อการใช้
แบบสอบถาม นอกนั้นมีการนำวิธีวัดไปใช้มาก

จ. การศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

ตารางที่ 14 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูภาษาไทยต่อการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. เชิญวิทยากรมาบรรยาย	1.61	0.61	น้อย
2. การแสดงละครหรือบทบาทสมมติ	2.36	0.82	น้อย
3. การอภิปรายหรือโต้วาที	2.37	0.72	น้อย
4. การประกวดการอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง	2.52	0.70	มาก
5. การจัดทำหนังสือหรือเอกสารเผยแพร่	1.86	0.69	น้อย
6. การศึกษาค้นคว้าในโอกาสต่าง ๆ	2.44	0.87	น้อย
7. การเล่นเกมประกอบความรู้ทางภาษาไทย	3.48	0.60	มาก
8. การประกวดการเขียน เช่น เรียงความ	2.44	0.71	น้อย
9. การศึกษานอกสถานที่	1.46	0.65	น้อยที่สุด
10. การศึกษากิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม เช่น การแสดงพื้นเมือง	2.10	0.71	น้อย
11. การศึกษารายการตอบปัญหาภาษาไทย	2.34	0.76	น้อย
12. การศึกษากิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี	2.72	0.75	มาก
เฉลี่ย	2.31	0.25	น้อย

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่า มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่า มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีมากในข้อ การประกวดการอ่านร้อยแก้วและร้อยกรอง การเล่นเกมประกอบความรู้ทางภาษาไทย การศึกษากิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี ส่วนการศึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยที่สุดในข้อ การศึกษานอกสถานที่ นอกนั้นมีการศึกษาน้อย

ตารางที่ 15 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู
ภาษาไทยต่อวิธีการวัดผลกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นำไปใช้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน	3.12	0.55	มาก
2. การนับเวลาร้อยละ 80 ของเวลาเต็มในการร่วม กิจกรรม	3.13	0.69	มาก
3. การดูผลงานปฏิบัติจากการสังเกตกิจกรรมของนักเรียน	2.95	0.67	มาก
4. การให้ผู้อื่นช่วยประเมิน เช่น ผู้บริหาร	2.22	0.80	น้อย
เฉลี่ย	2.86	0.78	มาก

จากตารางที่ 15 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่าวิธีการวัดผลกิจกรรม
เสริมหลักสูตรนำไปใช้มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่าวิธีการวัดผลกิจกรรมเสริม
หลักสูตรนำไปใช้น้อยในข้อ การให้ผู้อื่นช่วยประเมิน เช่น ผู้บริหาร นอกนั้นวิธีการวัดผล
กิจกรรมเสริมหลักสูตรนำไปใช้มาก

ตารางที่ 16 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัด ต่ำเนินการและวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ครูเป็นผู้วางแผนและต่ำเนินกิจกรรมเอง	2.64	0.74	มาก
2. ครูวางแผนแล้วให้นักเรียนจัดทำต่ำเนินการ	3.15	0.67	มาก
3. ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนและต่ำเนินการ	2.65	0.81	มาก
4. นักเรียนวางแผนและต่ำเนินการโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา	2.31	0.82	น้อย
เฉลี่ย	2.69	0.72	มาก

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัด
ต่ำเนินการและวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่า มีการจัด ต่ำเนินการ
และวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตร น้อยในข้อ นักเรียนวางแผนและต่ำเนินการโดยมีอาจารย์
ที่ปรึกษา นอกนั้นมีการจัดต่ำเนินการและวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก

ฉ. การนิเทศการสอน

ตารางที่ 17 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทยต่อการได้รับการนิเทศจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ศึกษานิเทศก์	2.25	0.87	น้อย
2. ผู้บริหารโรงเรียน	2.19	0.82	น้อย
3. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	2.30	0.87	น้อย
4. ครูภายในหมวดวิชา	2.06	0.80	น้อย
5. ครูอาวุโสที่มีประสบการณ์ในโรงเรียน	1.92	0.80	น้อย
6. ครูที่มีหน้าที่นิเทศภายใน	1.84	0.77	น้อย
เฉลี่ย	2.09	0.83	น้อย

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ครูภาษาไทยเห็นว่าได้รับการนิเทศจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนิเทศน้อย

ตารางที่ 18 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการจัดการนิเทศการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ

ข้อความ	χ	S.D.	ความหมาย
1. ด้านหลักสูตรวิชาภาษาไทย	2.50	0.76	มาก
2. ด้านเนื้อหาของรายวิชาต่าง ๆ	2.47	1.72	น้อย
3. ด้านวิธีการสอน	2.33	0.78	น้อย
4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	2.14	0.77	น้อย
5. ด้านการวัดและประเมินผล	2.60	0.18	มาก
6. ด้านการวัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.14	0.90	น้อย
เฉลี่ย	2.36	0.80	น้อย

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดการนิเทศ
การเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ น้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดการนิเทศการเรียน
การสอนมากในข้อ ด้านหลักสูตรวิชาภาษาไทย ด้านการวัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกนั้นคือ
การจัดการนิเทศการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ น้อย

ตารางที่ 19 ค่ามัธยฐานเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูภาษาไทย
ต่อการนำวิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศไปใช้

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การบรรยายหรือการอภิปราย	1.75	1.59	น้อย
2. การสัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการ	2.09	0.80	น้อย
3. การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน	1.87	0.75	น้อย
4. การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	2.48	0.89	น้อย
5. การสาธิตการสอนโดยครูที่มีประสบการณ์	1.61	1.52	น้อย
6. การจัดนิทรรศการทางการสอน	1.71	0.68	น้อย
7. การศึกษาดูงานนอกสถานที่	1.83	0.71	น้อย
เฉลี่ย	1.90	0.99	น้อย

จากตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ ครูภาษาไทยเห็นว่า
มีการนำวิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศไปใช้น้อย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะที่ครูภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก (โครงการ คปล.) ได้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด มาสรุปเป็นความเรียงโดยเรียงตามลำดับความถี่ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 เนื้อหาของหลักสูตรควรมีการปรับปรุงในด้านคำชี้แจงโดยการจัดทำเอกสารชี้แจงการใช้หลักสูตรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (จำนวน 19 คน)

1.2 เนื้อหาของหลักสูตรปรับเข้ากับสภาพท้องถิ่นได้น้อย เพราะสภาพความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม จึงควรคัดหลักสูตรพิเศษในบางพื้นที่ (จำนวน 19 คน)

1.3 ครูผู้สอนไม่เข้าใจถึงวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ในขั้นของการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (จำนวน 17 คน)

1.4 หลักสูตรภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความเหมาะสม (จำนวน 15 คน)

1.5 ควรมีการจัดอบรมสัมมนาการใช้หลักสูตรภาษาไทย เพื่อเพิ่มความรู้แก่ครูผู้สอนจะได้นำไปใช้ได้ตามเป้าประสงค์ (จำนวน 10 คน)

2. ด้านหนังสือเรียนและคู่มือครู

2.1 โรงเรียนขาดคู่มือครูและแบบเรียนในรายวิชาเลือกเป็นอย่างมาก ควรมีการจัดสรรให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ (จำนวน 44 คน)

2.2 เกี่ยวกับหนังสือเรียนและแบบฝึกควรอนุญาตให้เอกชนเข้ามามีส่วนในการผลิตและอนุญาตให้โรงเรียนสั่งซื้อมาใช้ในการเรียนการสอน (จำนวน 20 คน)

2.3 หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับวัยและ ความสนใจของผู้เรียนที่เป็นวัยรุ่น (จำนวน 15 คน)

2.4 ครูผู้สอนขาดคู่มือการสอนวิชาเลือก ขอให้จัดสรรให้ทางโรงเรียนให้เพียงพอ (จำนวน 15 คน)

2.5 ในเอกสารคู่มือครูควรมีการเสนอแนะการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อจะได้เลือกเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (จำนวน 15 คน)

2.6 ในหนังสือเรียนควรมีแบบฝึกมาก ๆ เพราะในสภาพชนบทการจัดหาแบบฝึกแก่นักเรียนกระทำได้ยาก (จำนวน 14 คน)

2.7 หนังสือและคู่มือครูในโรงเรียนมีอย่างเพียงพอ (จำนวน 9 คน)

2.8 การจัดทำรูปเล่มของหนังสือควรเน้นที่ความแข็งแรงทนทาน เพราะต้องไปในโครงการยืมหนังสือเรียน (จำนวน 5 คน)

3. วิธีการสอน

3.1 การเรียนการสอนมักเน้นการบรรยายเพราะครูมีงานอื่นมาก (จำนวน 35 คน)

3.2 ควรมีการคัดอบรมการสำริดการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความรู้และแนวคิดในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย (จำนวน 26 คน)

3.3 การสอนไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรเพราะครูเบื่อหน่าย (จำนวน 20 คน)

3.4 การจัดการเรียนการสอนทำได้ยากเพราะนักเรียนมีพื้นความรู้ทางภาษาไทยไม่ดี ครูต้องมาทำการสอนเสริมเป็นเวลานาน (จำนวน 20 คน)

3.5 โรงเรียนไม่ให้การสนับสนุนในการเรียนการสอนเท่าที่ควร ทำให้การจัดการเรียนทำได้ไม่ดี (จำนวน 16 คน)

3.6 ครูไม่เข้าใจการจัดการสอนแบบทักษะสัมพันธ์เท่าที่ควร และการปฏิบัติจริงทำได้ยาก (จำนวน 13 คน)

3.7 การปรับปรุงการสอนของครูทำได้ยากเพราะเนื้อหาจำนวนมากต้องสอนให้ทัน (จำนวน 13 คน)

3.8 ไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย (จำนวน 11 คน)

3.9 กลุ่มโรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาการสอนของครูในกลุ่มโรงเรียน (จำนวน 7 คน)

3.10 การสอนประสบปัญหาในบางพื้นที่ที่มีภาษาถิ่นแตกต่างจากภาษากลาง ทำให้การสอนมีปัญหา (จำนวน 7 คน)

3.11 การสอนแบบศูนย์การเรียนควรมีการเผยแพร่โดยการอบรมเพราะสามารถช่วยในการเรียนการสอนได้มาก (จำนวน 5 คน)

4. การใช้สื่อการสอน

- 4.1 โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้ครู ทำให้ไม่สามารถมีสื่อการสอนได้เพียงพอ (จำนวน 41 คน)
- 4.2 มีการใช้สื่อการสอนในการเรียนน้อยเพราะครูไม่มีเวลาและเนื้อหาดีมาก ลอนไม่ทันตามกำหนด (จำนวน 35 คน)
- 4.3 ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อประสมที่ใช้ในการเรียนการสอน (จำนวน 14 คน)
- 4.4 โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนควรมีศูนย์รวมอุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อ ใช้หมุนเวียนกัน (จำนวน 14 คน)
- 4.5 ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนและการใช้สื่อการสอนใน การจัดการเรียนในชั้นเรียน (จำนวน 14 คน)
- 4.6 สื่อที่โรงเรียนใช้ส่วนมากเป็นสิ่งง่าย ๆ ไม่เร้าความสนใจเท่าที่ควร จึงขอจัดสรรในเรื่องสื่อแก่โรงเรียนตามสมควร (จำนวน 6 คน)

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียน

- 5.1 โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลที่กำหนดได้ (จำนวน 19 คน)
- 5.2 กลุ่มโรงเรียนควรสหบทบาทในการจัดตั้งคลังข้อสอบเพื่อใช้กับโรงเรียน ภายในกลุ่มเดียวกัน (จำนวน 14 คน)
- 5.3 โรงเรียนมีปัญหาในการนำการประเมินผลแบบใหม่ไปใช้ในโรงเรียน เช่น การวัดด้านเจตคติ (จำนวน 9 คน)
- 5.4 โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลได้ครบถ้วน เพราะ อยู่ห่างไกลและบางที่ไม่ทราบการเปลี่ยนแปลง (จำนวน 8 คน)
- 5.5 การประเมินผลตามจุดประสงค์บางจุดประสงค์ไม่สามารถประเมินได้ เช่น ทักษะคิด เป็นต้น (จำนวน 6 คน)
- 5.6 การประเมินผลการเรียนควรใช้การประเมินผลแบบหลักผู้ตรเก่า เพราะ นักเรียนจะได้มีความรับผิดชอบมากขึ้น (จำนวน 5 คน)

6. การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตร

6.1 การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนยังขาดหลักการจัดและ
การดำเนินงานที่ดี ควรต้องปรับปรุงมาก (จำนวน 22 คน)

6.2 โรงเรียนสามารถจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
(จำนวน 16 คน)

6.3 กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมีน้อย เพราะโรงเรียน
เน้นในกิจกรรมหลักอื่น ๆ เช่น ลูกเสือ เนตรนารี (จำนวน 14 คน)

6.4 ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการกิจกรรมเสริมหลักสูตร
เท่าที่ควร (จำนวน 13 คน)

6.5 งบประมาณมีน้อย (จำนวน 10 คน)

7. การนิเทศการสอน

7.1 การนิเทศจากภายนอกโรงเรียนคือจากศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอกับ
ความต้องการของครู (จำนวน 41 คน)

7.2 การนิเทศภายในมีการปฏิบัติน้อยหรือไม่ปฏิบัติเลย เพราะบุคลากรใน
โรงเรียนมีจำกัด (จำนวน 40 คน)

7.3 การจัดการนิเทศยังไม่เป็นระบบที่ดีเท่าที่ควร และยังไม่สามารถช่วยพัฒนา
การสอนได้ (จำนวน 11 คน)

7.4 กลุ่มโรงเรียนควรมีบทบาทในเรื่องของการนิเทศและการให้ความช่วยเหลือ
ทางด้าน การเรียนการสอนแก่โรงเรียนขนาดเล็ก

7.5 ควรมีการศึกษาดูงานในต่างโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสบการณ์แก่ครู (จำนวน
7 คน)